

Wzorcel Pomiarowe GUM

Opublikowane przez : Bożena Żebrowska-Szumigaj

Wzorcel pomiarowe pełnią kluczową rolę w życiu gospodarczym. Bez nich niemożliwa byłaby produkcja i wymiana towarowa, a stale rosnąca dokładność odtwarzania jednostek miar ułatwia rozwój przemysłowy.

Utrzymywanie wzorców o najwyższej dokładności pomiarowej jest kluczowe dla interesu każdego państwa pragnącego uczestniczyć w globalnym rozwoju cywilizacyjnym i dążącego do zapewniania swoim obywatelom powszechnego dobrobytu.

Wzorcel pomiarowe służą do realizacji definicji danej wielkości o zadeklarowanej wartości wielkości, której towarzyszy związana z nią niepewność pomiaru. Wśród wzorców o najwyższej dokładności wyróżnia się państwowe wzorcel pomiarowe (pwp) i wzorcel odniesienia (wo). Przez wzorzec państwowy należy rozumieć wzorzec pomiarowy uznany przez organ państwowy do stosowania w państwie lub gospodarce jako podstawa do przyporządkowania wartości wielkości innym wzorcóm pomiarowym danego rodzaju wielkości, a przez wzorzec odniesienia wzorzec pomiarowy przeznaczony do wzorcowania innych wzorców pomiarowych wielkości danego rodzaju w danej organizacji lub w danym miejscu. Wzorcel te służą do przekazywania jednostki miary innym wzorcóm i przyrządom pomiarowym wykorzystywanym w gospodarce narodowej.

Zdolność powyższą określa się mianem spójności pomiarowej. Bez niej żaden wynik pomiaru nie może być uznany na świecie za zgodny z obowiązującym układem jednostek miar. Państwowe wzorcel pomiarowe zatem są gwarantem spójności pomiarowej, bez której żaden użytkownik przyrządów pomiarowych w gospodarce narodowej nie mógłby mieć pewności, że wytwarzane lub sprzedawane przez niego produkty będą spełniały wymagania niezbędne w celu zapewnienia ich jakości i konkurencyjności na rynku krajowym i międzynarodowym.

We współczesnym świecie rozwój i utrzymywanie najdokładniejszych wzorców pomiarowych władze państwowe ustawowo powierzają specjalnie do tego celu powołanym krajowym instytucjom metrologicznym. W Polsce rolę takiej instytucji

pełni Główny Urząd Miar. Podstawowym zadaniem każdej krajowej instytucji metrologicznej jest rozwój i utrzymanie państwowych wzorców pomiarowych oraz wzorców odniesienia o najwyższej dokładności odtwarzania jednostek miar w kraju. Wzorce te nie mogą istnieć bez szeregu innych wzorców pomiarowych tworzących pewien łańcuch powiązań związanych z przekazywaniem jednostki miary. To one umożliwiają zapewnienie odpowiedniej dokładności przyrządów pomiarowych użytkowanych w gospodarce narodowej. Bez nich przyrządy te nie mogłyby w sposób prawidłowy kontrolować poprawnego przebiegu procesu produkcyjnego w każdej dziedzinie gospodarczej.

Zapewniają bezpieczeństwo obrotu towarowego w gospodarce gwarantując każdemu obywatelowi, że nabywane towary na rynku cechują się odpowiednią miarą ilościową podawaną przez producenta na każdym jego opakowaniu. Umożliwiają poprawne rozliczenia pomiędzy odbiorcami usług związanych z dostarczaniem niezbędnych dla funkcjonowania gospodarstw domowych mediów, a ich producentami i dystrybutorami. W dziedzinie ochrony zdrowia natomiast zapewniają bezpieczeństwo prawidłowego diagnozowania i leczenia, sprawując kontrolę metrologiczną nad skomplikowaną aparaturą pomiarową użytkowaną w medycynie.

Warunki i tryb uznawania wzorców jednostek miar za państwowe wzorce jednostek miar określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 stycznia 2003 r. w sprawie uznawania wzorców jednostek miar za państwowe wzorce jednostek miar (Dz. U. Nr 31, poz. 257) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 lutego 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uznawania wzorców jednostek miar za państwowe wzorce jednostek miar (Dz.U. Nr 44, poz. 280).

Prezes Głównego Urzędu Miar informuje w drodze obwieszczenia publikowanego w Monitorze Polskim o spełnieniu przez wzorce jednostek miar warunków określonych w powyższym rozporządzeniu.

Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 9 września 2003 r. w sprawie wzorców jednostek miar spełniających warunki określone dla państwowych wzorców jednostek miar (M. P. Nr 44, poz. 660) oraz obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2003 r. o sprostowaniu błędu (M. P. Nr 48, poz. 738).

Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 24 grudnia 2003 r. w sprawie wzorców jednostek miar spełniających warunki określone dla państwowych wzorców jednostek miar (M.P. z 2004 r. Nr 1, poz. 20).

Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie wzorców jednostek miar spełniających warunki określone dla państwowych wzorców jednostek miar (M.P. Nr 22, poz. 394).

Jednostki miar w Polsce określa [Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie legalnych jednostek miar \(Dz. U. z 2020 r. poz. 1024\)](#) wraz z obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2020 r. [o sprostowaniu błędów \(Dz. U. z 2020 r. poz. 1224\)](#).
